

První zprávu o dovozu zboží, na které se vztahuje uhlíkové clo (CBAM), je možné podat dodatečně

12.2.2024 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Evropská unie zavedla uhlíkové clo na dovážené suroviny a výrobky ze třetích zemí, jejichž výroba je spojena se zvýšenou emisí skleníkových plynů. Od října 2023 funguje přechodné období tohoto tzv. Mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích - CBAM [1]. Jde o zásadní nástroj, který nastavuje evropským průmyslovým odvětvím s vysokými emisemi skleníkových plynů spravedlivé podmínky s podniky ze států mimo EU, které nejsou v systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS). Cílem je, aby se dovezené zboží vyrovnávalo ceně za vypuštěný uhlík u domácí výroby. Podle CBAM měly firmy do konce ledna 2024 poprvé oznámit Evropské komisi dovoz produktů, na které se toto uhlíkové clo vztahuje. Vzhledem k technickým potížím s přihlášením do portálu ale bude možné požádat o dodatečné podání - a to do konce února 2024.

CBAM – laicky „uhlíkové clo“ je jedním z důležitých nástrojů, který ochrání vnitřní trh EU. V první přechodné fázi se dotýká pouze odvětví s vysokými emisemi uhlíku a vysokým rizikem úniku uhlíku. Konkrétně se to týká zejména těchto komodit a produktů ze třetích zemí: **železa a oceli, hliníku, cementu, elektrické energie, vodíku a hnojiv**.

„Velmi podporuji rozšíření i na další komodity. Je důležité, aby se produkty jako je železo, cement, ale třeba i minerální vata a další materiály včetně produktů z nich, vyráběly uvnitř EU. A pokud budou dováženy z jiných, mimoevropských zemí, tak na ně bude uvaleno uhlíkové clo, tedy CBAM. Toto považuji za správné řešení. Je potřeba takovéto produkty co nejvíce vyrábět uvnitř EU a podporovat evropské výrobce,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Zavedení CBAM je rozděleno do dvou fází. V první, přechodné, fázi je dovozci dle příslušného nařízení EU stanovena od 1. 10. 2023 do 31. 12. 2025 oznamovací povinnost. Při ní musí dovozci nebo nepřímí celní zástupci podat zprávu CBAM za každé čtvrtletí v případě dovozu zboží, na které se nařízení (příloha I nařízení 2023/956) vztahuje. První termín pro podání zprávy byl do 31. ledna 2024 za zboží dovezené v posledním čtvrtletí roku 2023. V minulých dnech se ale systém, ve kterém se zprávy CBAM podávají, a který spravuje Evropská komise, potýkal s technickými problémy.

„Problémy s registrem, který nespravuje Česká republika, ale EU, v některých případech znemožnily podání zprávy CBAM včas. Vzhledem k těmto problémům vycházíme firmám vstříc a mohou tak bez sankce požádat o opožděné podání až do konce února 2024,“ zdůrazňuje ministr Hladík.

Druhá fáze, tedy plné fungování mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích se uplatní od roku 2026. Nyní podniky Evropské komisi zasílají pouze oznamovací zprávy CBAM. Povinnost platit za dovoz komodit ze třetích zemí pak firmy čeká od 1. ledna 2026 – dovozci budou muset nakupovat tzv. certifikáty CBAM v takovém množství, aby pokrylo emise vypuštěné při výrobě tohoto dovážенého zboží ve třetích zemích.

Jak podat zprávu o dovozu portálu CBAM

Přímo v portálu CBAM je zpřístupněna funkce požádat o opožděné podání zprávy (tlačítko Request

delayed submission), kterou naleznete v sekci My Quarterly Reports (Moje čtvrtletní zprávy). Po kliknutí na toto tlačítko je nutné zvolit důvod opožděného podání. Do konce února můžete zvolit možnost technical error (technické potíže). Druhá možnost (Requested by NCA) bude dostupná až do 31. července 2024, bude ale vyžadovat komunikaci s Ministerstvem životního prostředí v rámci opravného řízení pro přidělení referenčního čísla, které budete potřebovat pro vytvoření zprávy. Opravit nebo doplnit již podanou zprávu můžete sami až do 31. července 2024.

Pokyny k vyplňování CBAM

Podrobné pokyny k vyplňování zpráv CBAM naleznete na našich stránkách a zde zveřejněných dokumentech ke stažení.

O všech aktuálních informacích pravidelně informujeme osoby na našem kontaktním seznamu. V případě zájmu o aktuality se prosím obraťte s žádostí o zařazení na tento seznam na adresu CBAM_ETS@mzp.cz. Na tuto emailovou adresu se také můžete obrátit s Vašimi dotazy ohledně zprávy CBAM nebo s problémy při jejím vyplnění.

Poznámky: [1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/956 (více zde) zavádějící Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích, anglicky Carbon border adjustment mechanism (CBAM). Jedná se o zásadní součást balíčku „Fit for 55“ - souboru návrhů na aktualizaci stávajících právních předpisů EU k zajištění toho, aby politiky EU byly v souladu s cíli EU v oblasti klimatu (snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 %).

Poznámky: [1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/956 (více zde) zavádějící Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích, anglicky Carbon border adjustment mechanism (CBAM). Jedná se o zásadní součást balíčku „Fit for 55“ - souboru návrhů na aktualizaci stávajících právních předpisů EU k zajištění toho, aby politiky EU byly v souladu s cíli EU v oblasti klimatu (snížení čistých emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 %).

https://www.mzp.cz/cz/news_20240212_Prvni-zpravu-o-dovozu-zbozi-na-ktere-se-vztahuje-uhlikove-cl-o-je-mozne-podat-dodatecne